

Rozhovor s Petrem Robejškem

18.července 2005 Jana Jelínková

Doc. Petr Robejšek dnes působí jako ředitel Institutu pro hospodářství a politiku Haus Rissen (Internationales Institut für Politik und Wirtschaft Haus Rissen) v Hamburku. Petr Robejšek se narodil v roce 1948 v Praze. Na Karlově univerzitě vystudoval sociologii a sociální psychologii, na univerzitě v Hamburku národní hospodářství. Následně byl habilitován v oboru politická věda. Jeho texty se objevují například v Lidových novinách, Týdnu či Respektu. Je odborným garantem kurzu Mezinárodní vztahy na Liberálně-konzervativní akademii.

Co považujete za větší problém pro evropskou integraci: těžkosti, které provázejí tzv. evropskou ústavu, nebo krach jednání o evropské finanční perspektivě na posledním zasedání Rady?

Hlavní problém je rozpočet. Evropská ústava je dokument s příliš mnoha slovy a s příliš malým dopadem; a to i kdyby byla přijata. V posledních dvaceti letech byla v politice Evropské unie stále důrazněji kladena otázka po penězích. Povrchním pozorovatelům to uniklo, protože Německo bylo ochotné pokrok integrace financovat. Dnes již Německo platit nemůže a snílci o technokraticky proregulované velmoci EU musí zharmonizovat přání s finančními možnostmi.

Čelní evropští politici hovoří o krizi či dokonce o hluboké krizi Evropské unie. Jsou tyto katastrofické scénáře oprávněné? Nebylo už podobných „krizí“ v historii evropské integrace velmi mnoho a dnes už o nich ani nevíme?

Jedná se o hlubokou krizi. V posledních pěti letech jsem opakovaně poukazoval na to, že Evropská unie je za zenitem a své další cíle, společnou bezpečnostní a zahraniční politiku, které to jméno zaslouží, nedosáhne. Evropská integrace je tu pro Evropany a nikoliv naopak. Evropané právě zjistili, že si další pokrok integrace nemohou a mnozí ani nechtějí dovolit. Zažíváme redukci Evropské unie na společný hospodářský prostor.

Kam by se nyní měla postavit Česká republika? Co má udělat naše diplomacie? Sousední Slovensko už ústy premiéra deklarovalo, že stojí za Velkou Británií ve snaze reformovat Unii.

Je zajímavé, že tak zřejmý poznatek, jako je předpotopní struktura evropského rozpočtu, zůstal politikům „utajen“ až do té doby, kdy to Velká Británie a Holandsko vyslovily. Česká diplomacie je povinna pracovat v zájmu naší země. Z této perspektivy již Evropská unie překročila hranici rovnováhy výhod a nákladů integrace. Reforma Unie v britském smyslu je v našem zájmu.

Ale především bychom si pomalu měli zvykat na myšlenku, že vnitřní vazby EU se budou dále uvolňovat, a že se naše zahraniční politika nevyhne nutnosti samostatně myslet a jednat, operovat mimo spolek a hledat (dočasné) formy bilaterální spolupráce v rámci a mimo náš kontinent.

Může Tony Blair něco prosadit během britského předsednictví? Nenarazí na kontinentální lásku k regulaci?

Tony Blair není odsouzený k úspěchu. Většina britského obyvatelstva je schopná střízlivě a pragmaticky myslet a proto jej nebude nutit k ústupkům za každou cenu. Na druhé straně bez Velké Británie nepůjde v Evropě nic. V defenzivě je „stará Evropa“.